

اولاد

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال اول | ویژه نامه ۱۷۰ |

حجت الاسلام مظفر سالاری
از داستان و ادبیات دینی می گوید

نوشتن درباره باطن دنیا

مروری بر اهمیت و جایگاه مجمع جهانی تقریب مذاهب
در سالگرد تأسیس آن

آرزوی تقریب

حجت الاسلام قرآنی تشریح کرد

نکات تربیتی از آیه «و بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»

دانشمند هندی اهل سنت:

باید از علی (علیه السلام) دفاع کنم

شرح حدیث

وضع زندگی پیغمبر

برای ما واقعاً درس است

مجازآباد

لطف شما

دیروز دقیقاً در همین ستون از پست اینستاگرامی «میثم مطیعی» نوشتیم و اینکه از مخاطبانش درباره اشعار و نوحه‌هایش نظرخواهی کرده بود. امروز، بخشی از نامه

«مجمع شاعران اهل بیت (ع)» را بخوانید که در پایان دو ماه عزاداری محرم و صفر، از برخی اشعار ارائه شده امسال گلایه کرده و از اهل فن خواسته در بررسی و بازبینی شعر و نوحه‌ها به آن‌ها کمک کنند: «در تاریخ درخشان مکتب تشیع، همواره شعر جوان پیری دل‌آگاه و روشن‌ضمیر میان‌دار میدان نشر و تبیین معارف و حیاتی و ربانی بوده است و به مثابه رسانه‌ای بلیغ، پرچم تبلیغ فضائل و مناقب خاندان عترت و رسالت را به دوش کشیده است... با این حال نگاهی دقیق‌تر و عمیق‌تر به اشعار و نوحه‌های فراوانی که طی سالیان اخیر به‌خصوص ماه‌های محرم و صفر امسال در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی عرضه شده است، این نگرانی را نزد صاحب‌نظران و شعرشناسان به وجود آورده که رشد کمی آثار، رشد کیفی بایسته و شایسته‌ای به همراه نداشته است... البته این حقیقت قابل کتمان نیست که در سال‌های اخیر آثار شایسته و چشمگیری نیز خلق شده است که اغلب راهی به رسانه نیافته و به گوش مستمعین مشتاق نرسیده است... مجمع شاعران اهل بیت(علیهم‌السلام)... برخی از اشعار و نوحه‌های ارائه شده در مجالس و فضای مجازی را در مسیر جریان تعالی شعر شیعی نمی‌بیند... طبق وظیفه ذاتی خود بر آنیم که به حول و قوه الهی طی سلسله جلساتی به تحلیل و بررسی موضوعات مربوط به شعر و نوحه بپردازیم. به این منظور از همه اندیشمندان، صاحب‌نظران و فعالان عرصه شعر و نوحه و هیئت دعوت می‌کنیم یار و یاور ما در این مسیر باشند... ما بدان مقصد عالی نتوانیم رسید/ هم مگر پیش نهد لطف شما گامی چندان».

پیامت زندگی

جنگ و صلح

رقیه توسلی | ... نمی‌دانم چندمین بار است دارم آهنگ را برگردان می‌کنم و مصرع مصرع همخوانم با خواننده. همین‌قدر می‌دانم که چشم‌هایم باز نیست و عینک را هم برداشته‌ام. «تا نرود نفس ز تن پا نکشم ز کوی تو...» می‌خوانم و سعی دارم خستگی و شکستگی را که با خودم از سر کار آورده‌ام رها کنم روی دوش کلمات و جملات. روی دوش موسیقی. هندنزفری کار خودش را می‌کند... دوست دارم تلخی‌های روز را این شعر و آهنگ بشورد و ببرد. بعد ربع ساعتی اثری از بی‌حوصلگی و

خمودی وجود ندارد و قشنگ بر معطلی فر بعدی نان، فائق می‌آیم. دارم حظ می‌برم بابت این حال عوض شدن که احساس می‌کنم مشقت‌هایی بی‌امان کوبیده می‌شود به ماشین. هول‌زده چشم‌ها را باز می‌کنم. واضح نمی‌بینم، بی‌عینکم. اما همین‌قدر دستم می‌آید که پشت شیشه، بانویی بی‌ماسک یک بند با دستش به جایی اشاره می‌کند و خیلی شاکمی است. بدجور هم ناسزای می‌گوید! انگار سهواً نیمی از ماشینم جلو پارکینگ خانه‌اش پارک شده و شدیداً مزاحمت ایجاد

کرده‌ام. تندتر از تند جابه‌جا می‌شوم و تا می‌جنبم برای عذرخواهی، خانم گاز ماشینش را می‌گیرد و می‌رود. ناگفته معلوم است شعر و آهنگ، حال مرا خوب کرده و من اما برعکس، حال یک نفر را ناخوابسته گرفته‌ام. شعرها هنوز توی سرم پخش می‌شود و آهنگ می‌نوازد. هندنزفری را درنیاورده‌ام. از اینکه خودم را بازسازی کرده‌ام راضی‌ام اما کاش آن خانم اجازه می‌داد توضیح بدهم عمدی در کار نبوده و از دلش درمی‌آورد. اجازه می‌داد درباره روز بد و تبادری که داشتم یک خط برایش می‌گفتم و از جادوی شعر و آهنگی که کمک کرد دقایقی

دور شوم از دغدغه‌هایم. اجازه می‌داد حالش را برگردانم. اجازه نمی‌داد عصبانیت چموشی کند و روزش را خراب کند. آن وقت کسی چه می‌داند شاید او هم از فردا وقتی از عالم و آدم خشمگین است، فحش نمی‌داد و یک هندنزفری می‌گذاشت توی گوش‌هایش و کمی پناه می‌برد به غار. آنجا که گاهی از هزار دوا و پناه دل کردن، بیشتر جواب می‌دهد. **پی نوشت** خدا نیکوکاران را دوست دارد. آنان که خشم خود را فرو می‌برند و کظم غیظ می‌کنند و از خطاهای مردم در می‌گذرند. آل عمران/ ۱۳۴

مراسم تکریمی پرچم حرم رضوی به روایت اسناد تاریخی

پرچم سبز عزت

صبح دیروز پرچم گنبد طلایی حرم مطهر حضرت رضا(ع) پس از دو ماه عزاداری تعویض شد؛ آیینی که سال‌های سال است برگزار می‌شود و داستانی شنییدی دارد. سال‌هاست در حرم مطهر امام رضا(ع) آیین‌ها و مراسم بسیاری به صورت منظم برگزار می‌شود. مراسم حرم مطهر گاه هر روزه است مانند جاروکشی صحن‌ها و گاه مناسبتی است مانند تعویض پرچم گنبد طلا. حین برگزاری هر یک از این برنامه‌ها، خادمان و زائران حرم، حال و هوای غریبی را در صحن و سرای غریب‌الغربا تجربه می‌کنند و خاطره‌ای به یادگار می‌برند. به مناسبت سوم ربیع و روز تعویض پرچم عزای گنبد حرم با پرچم سبز، به سراغ دکتر مرتضی انفرادی، مدیر گروه فرهنگ و سیره رضوی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی رفتیم و او داستان زیبایی این مراسم تاریخی را برایمان روایت کرد. به گفته او، تاریخ دقیق استفاده رسمی از پرچم در آستان قدس رضوی به درستی روشن نیست اما پس از آنکه مأمون در هنگام معرفی امام رضا(ع) به ولایت‌عهدی، رنگ سبز را جایگزین رنگ سیاه کرد، این رنگ به عنوان نماد حکومت‌های شیعی مرسوم شد.

وی در ادامه تصریح می‌کند: در اواخر دوره تیموری، علم یا پرچم ماندنی در آستان قدس وجود داشته است که هنگام استقبال از امرا و پادشاهان و یا هنگام تسلیم شهر به مهاجمان، آن را بیرون می‌آوردند. در نسخه‌های خطی متعلق به قرن دهم هجری نشان یا پرچم آستان قدس، نقاشی یا صورت‌برداری شده که به صورت ترنجی بوده و در حاشیه آن، اسامی ۱۴ معصوم در ۱۴ دایره کنار هم و ...

۲ دقیقه حرف حساب

۴ توقع امام رضا(ع) از ما

انتظاراتی که امام رضا(ع) از ما دارند همان انتظارات نبوی، علوی، حسینی و مهدوی است. این انتظارات مختص زمان امام رضا(ع) نیست بلکه برای امروز ما هم هست. نخستین توقع امام رضا(ع) از ما، عقلانیت و خردورزی است. دوست حقیقی انسان خرد و دشمن اصلی او جهل است... روز قیامت چه‌نی‌های می‌گویند اگر ما اهل خرد و عقل بودیم جهنمی نمی‌شدیم. جهل در مقابل عقل است و به بشر بسیار آسیب زده است. آنچه در روایات به عنوان جهل مذمت شده «اعتقاد غلط» است. اعتقاد غلط یعنی به جای توحید به شرک معتقد باشید، امام حسین(ع) را بکشید و فکر کنید کار درستی کردید. همچون کسی که سراب را آب می‌داند و گمان هم نمی‌کند که سراب است و آن را آب می‌بیند... مثل گروه واقفیه که از فرقه‌های جاهل و به دور از عقلانیت و خرد در زمان امام رضا(ع) بودند و امام از جانب آن‌ها بسیار در فشار بودند و گاهی آن‌ها را لعنت می‌کردند... برای رشد و عقل و خرد و از بین رفتن جهل، انسان باید علم و آگاهی کسب کند... امروز در اثر نبود علم و آگاهی کافی، معنویت‌ها و عرفان‌های کاذب در جامعه جولان می‌دهند که برخی از جوانان ما را گرفتار کرده است... دومین انتظار امام رضا(ع) از ما اعتدال و دوری از افراط و تفریط است. امام رضا(ع) می‌فرمایند: مخالفان به سه شکل به ما لطمه زدند یکی اینکه در بیان فضائل ما چنان غلو کردند که به ما نسبت ربوبیت و الوهیت دادند... ائمه(ع) این‌ها را لعنت کردند و فرمودند که با آن‌ها همنشین نکنید چراکه ما از آن‌ها بری هستیم. برخی افراد همچون روشنفکرهای غرب‌زده هم جایگاه و شأن امام را تا حد یک عالم ربانی پایین می‌آوردند، در حالی که ائمه(ع) نیست، اما زنده‌یاد عزیزالله عطاردی که دست برقضا سفری به هندوستان و منطقه دکن کرده است، می‌نویسد: «در قلعه کولگنده نزدیک حیدرآباد، آثار و قبور سلاطین قطب‌شاهی هم‌اکنون محفوظ است و در بالای تپه قلعه کولگنده قبری است که روی آن اسم خیرات‌خان را نوشته‌اند. در کتابخانه و موزه سالارچنگ واقع در شهر حیدرآباد نیز، صورت خیرات‌خان در لباس رسمی درباری، میان تصاویر پادشاهان و امیران قطب‌شاهی قرار دارد».

عمل دینداری در عمل است.

داستان شگفت‌انگیز سفر خیرات‌خان به مشهد و ساخت مدرسه ماندگار او

زائری که مجاور شد

■ علاقه وصف ناشدنی به حضرت ثامن الحجج(ع)

خیرات‌خان که به همراه محمدقلی بیگ، نماینده دولت ایران، به سمت بندر سورت حرکت کرده بود، در همان ابتدای راه، گیر مأموران شاه‌جهان، فرمانروای مغول هندوستان و بنای بنای زیبای «تاج‌محل» افتاد. البته شانس آورد که به دلیل همراهی با نماینده ایران، شاه‌جهان از خیر کشتن او گذشت و خیرات‌خان، همراه محمدقلی بیگ، پس از دریافت پیام شفاهی شاه‌جهان، راهی ایران شد. او و همراهانش، کمی بعد از جمادی‌الاول سال ۱۰۳۸ وارد بندرعباس شدند و فهمیدند شاه‌عباس به‌تازگی فوت کرده است. به همین دلیل، نامه‌ها و پیام‌ها را به شاه‌صفی، جانشین وی تسلیم کردند، اما شاه صفوی عجله‌ای برای پاسخگویی به نامه‌ها نداشت. به همین دلیل، خیرات‌خان از وی خواست که اجازه دهد برای زیارت، راهی مشهدالرضا(ع) شود. این اجازه از طرف شاه صفوی صادر شد و به این ترتیب، خیرات‌خان از اصفهان به سمت مشهد حرکت کرد. او علاقه‌ای وصف ناشدنی به حضرت ثامن الحجج(ع) داشت و افزون بر آن، باید نداری که انجام آن را مادرش به وی محول کرده بود، ادا می‌کرد. به احتمال زیاد، خیرات‌خان اوایل سال ۱۰۳۹ قمری وارد مشهد شد و مورد استقبال بزرگان شهر قرار گرفت.

دودمان قطب‌شاهی که خیرات‌خان به نمایندگی از آن‌ها به ایران آمد، دودمانی ایرانی‌الاصل و شیعه بود. اوایل قرن دهم هجری و در پی درگیری‌های داخلی ایران، سلطان‌قلی، بنیان‌گذار این خاندان، از منطقه آذربایجان گریخت و خودش را به دکن رساند.

■ محمدحسین

نیکبخت | لابد تا به حال چیزهایی درباره شیعیان هند و ارادت آن‌ها به امام رضا(ع) شنیده‌اید؛ اصلاً شاید در همین صفحه هم مختصری درباره آن‌ها خوانده باشید. می‌دانستید براساس آمارها، جمعیت شیعیان هندوستان حدود ۸۰ میلیون نفر است؛ یعنی جمعیتی تقریباً معادل کشور خودمان؟! بیشتر شیعیان هندوستان در نواحی غربی این شبه‌قاره ساکن هستند؛ به ویژه در شهر حیدرآباد واقع در ایالت «دکن». روایتی که امروز می‌خواهم در این صفحه رواق برایتان تعریف کنم نیز، از همین منطقه شروع می‌شود، از جایی در منطقه دکن. سال ۱۰۳۸ قمری بود که آن سفر عجیب از حیدرآباد آغاز شد. سلطان محمد قطب‌شاه، ششمین حاکم از دودمان قطب‌شاهی هندوستان، تصمیم گرفت پیامی حساس را برای شاه‌عباس یکم صفوی بفرستد. مأموریت بردن این پیام، به محمدقلی بیگ، نماینده دائم دولت ایران در دکن محول شد، اما باید یکی از درباریان سلطان محمد قطب‌شاه را هم با او به مأموریت می‌فرستادند. این بود که قرعه به نام «خیرات‌خان» افتاد و او در یک روز تابستانی، از شهر حیدرآباد خارج شد تا خودش را به بندر سورت برساند و از آنجا راهی بندرعباس شود.

■ درباره قطب‌شاهیان و حکومت شیعیان در هند

جریان روایت یادتان نرود تا نکته‌ای را برایتان بگویم؛ نکته‌ای که برای درک اصل ماجرا لازم است. دودمان قطب‌شاهی که خیرات‌خان به نمایندگی از آن‌ها به ایران آمد، دودمانی ایرانی‌الاصل و شیعه بود. اوایل قرن دهم هجری و در پی درگیری‌های داخلی ایران، سلطان‌قلی، بنیان‌گذار این خاندان، از منطقه آذربایجان گریخت و خودش را به دکن رساند. جریان حوادث و البته وضعیت اجتماعی شبه‌قاره هند، سبب شد طی چند دهه، این خانواده قدرت

